

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

2023

*Europese financiering voor
Nederlands beleid, onderzoek
en bedrijfsleven*

Innovatie – Duurzaamheid – Circulaire economie – Transport

Inhoud

CEF Transport	04
Praktijkvoorbeelden	06
Horizon Europe	08
Klimaat, energie en mobiliteit	09
Praktijkvoorbeelden	10
Voedsel, circulariteit, bio-economie, natuurlijke hulpbronnen, landbouw en milieu	11
Praktijkvoorbeelden	12
EU-missies	13
INTERREG	14
INTERREG Europe	15
Praktijkvoorbeelden	17
INTERREG North Sea	19
Praktijkvoorbeelden	21
INTERREG North West Europe	23
Praktijkvoorbeelden	25
LIFE	27
Praktijkvoorbeelden	29
Meer informatie	31

Toelichting EU rapportage 2023

Deze rapportage geeft inzicht in de deelname van Nederlandse partijen aan de Europese subsidieprogramma's CEF Transport, Horizon Europe, INTERREG en LIFE en de behaalde resultaten in het jaar 2023. Nadat 2022 voor een aantal programma's het eerste operationele jaar was binnen de Europese begrotingsperiode 2021-2027, zijn de programma's nu goed op stoom.

Alle vier de programma's dragen bij aan het behalen van Nederlandse beleidsdoelstellingen op het gebied van klimaatmitigatie en -adaptatie, klimaatbestendige delta, circulaire economie, biodiversiteit, natuurlijke hulpbronnen, biobased economie, agrofood, alternatieve brandstoffen, duurzame en veilige bereikbaarheid, multimodaliteit, innovatie en nog veel meer. Alle programma's samen zijn een mix van concrete investeringen en kennisuitwisseling, waarmee een gunstig ecosysteem voor onderzoek en uitvoering wordt geschapen.

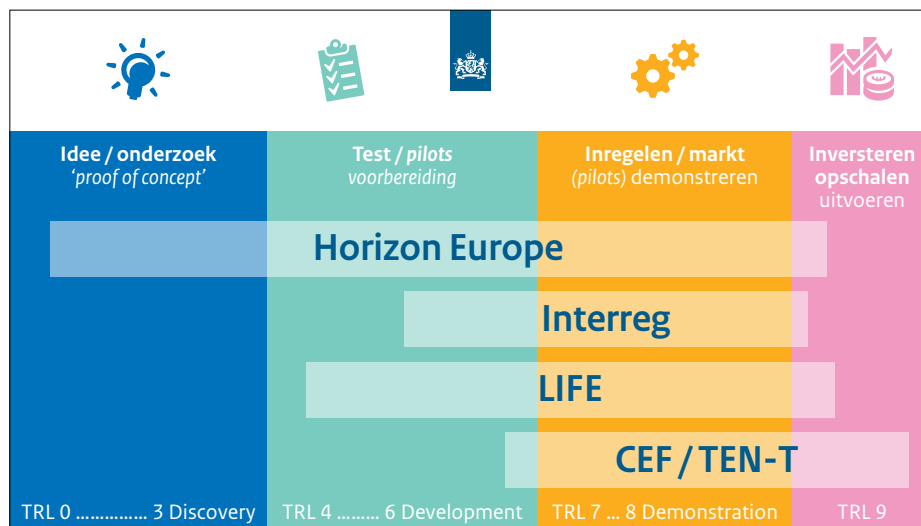
Samengevat zijn in 2023 de volgende resultaten behaald:

- CEF Transport: 162,1 miljoen euro voor 17 projecten, waarbij 12 met een Nederlandse leadpartner.
- Horizon Europe: 173 miljoen euro voor 194 projecten, waarbij 18 met een Nederlandse leadpartner voor deelname aan projecten rondom thema's klimaat, energie, mobiliteit, agrofood, milieu, natuurlijke hulpbronnen circulariteit en bioeconomie.
- INTERREG: 68,1 miljoen euro extra vanuit alle drie de Interreg programma's voor 252 Nederlandse projectpartners, waarvan 42 als leadpartner, d.w.z. als projecttrekker.
- LIFE: In totaal is er 51,2 miljoen euro financiering voor 44 projecten met Nederlandse deelname toegekend voor het gehele LIFE programma.

Gezamenlijk is in 2023 362,3 miljoen euro ten goede gekomen aan Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en beleidsmakers voor projecten met impact op zowel Nederlands als Europees niveau. Projecten met de gemene deler dat ze allemaal bijdragen aan een duurzame Europese – en dus Nederlandse – samenleving, het Klimaatakkoord en de Sustainable Development Goals.

Het is onze gezamenlijke missie dat Nederland deze programma's optimaal blijft benutten. RVO speelt daarbij een belangrijke rol door onder andere het informeren en mobiliseren van projectaanvragers, het verbinden van relevante partijen en het meelesen met projectvoorstellen.

In de begrotingsperiode van 2021-2027 blijven deze programma's een grote rol spelen voor nationaal en internationaal beleid, en het behalen van de lenW-prioriteiten in het bijzonder.

Overzicht 2023

	Totaal toegewezen subsidie x miljoen €		Totaal projecten goedgekeurd		
	EU-breed	NL	EU-breed	NL als partner	NL als leadpartner
CEF Transport	6.794	162	159	17	12
Horizon Europe	2.764	173	424	194	18
Interreg EUROPE	109,5	7,2	78	40	6
Interreg North Sea	90,3	24,7	40	109	18
Interreg NWE	137	36,2	46	103	18
LIFE	396	51,2	171	44	13

CEF Transport

CEF Transport subsidie heeft als doel nationale netwerken tot één trans-Europees Netwerk voor Transport (TEN-T) aaneen te sluiten, te verduurzamen en weerbaar te maken voor de toekomst. Het TEN-T netwerk omvat belangrijke Europese verbindingen, zodat personen en goederen duurzaam, soepel en veilig door de EU kunnen bewegen. Met CEF Transport worden projecten gefinancierd voor transport over spoor, water, weg, door de lucht of in stedelijke knooppunten.

Zowel bedrijven als overheden maakten in 2023 gebruik van CEF. Naast de traditionele CEF Transport call waren er dit jaar ook twee cut-offs van de Alternative Fuels Infrastructure Facility (AFIF). In dit kader ontvingen 9 projecten in Nederland die gericht zijn op de uitrol van infrastructuur voor elektrisch vervoer en waterstof 34,6 miljoen euro cofinanciering.

IN HET KORT

Doel

Aaneensluiten van nationale transportnetwerken voor naadloos grensoverschrijdend transport; verduurzaming en bevorderen van veiligheid; verbeteren van interoperabiliteit, multimodaliteit en veerkracht van het netwerk

Doelgroep

Overheden en bedrijfsleven

Thema's

Aanleg, modernisering en verduurzamen van infrastructuur; veilige, duurzame en slimme mobiliteit, emissievrije laad- en tankinfrastructuur; militaire mobiliteit; modal shift van weg naar spoor en waterwegen; digitalisering; decarbonisatie en energietransitie

Omvang budget op projectniveau

Varieert van circa 1 miljoen euro voor studies tot honderden miljoenen voor grote bouwprojecten als hogesnelheidslijnen en tunnels

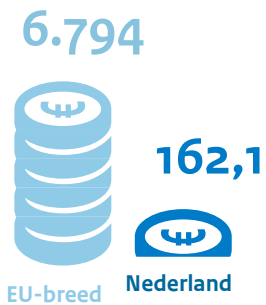
Rol RVO

Adviseert partijen op aanvraag-niveau; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

EU-breed werd in 2023 6,8 miljard euro toegewezen aan 159 projecten. 17 projecten met Nederlandse deelnemers ontvingen gezamenlijk 162,1 miljoen euro subsidie. Van de 17 geselecteerde projecten worden er 12 geleid door Nederlandse projectbeheerders, en in 5 projecten wordt met Europese partners samengewerkt. Zo kon ook in 2023 een aantal belangrijke projecten van start gaan met een Europese steun in de rug.

2023

Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

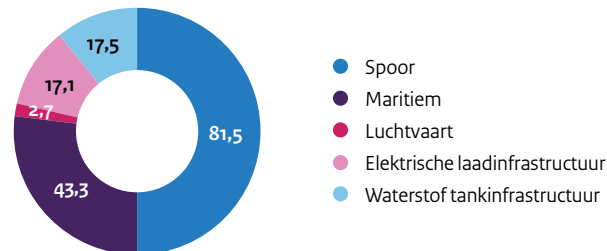
Totaal projecten goedgekeurd

Totaal projecten NL

Verdeling subsidiebedrag

Subsidiepercentages

Subsidiepercentages van 10-50%, direct management door de Europese Commissie

Cofinanciering door ministeries

Ministeries kunnen als partner deelnemen aan projecten (conform MIRT)

Samenwerking

Niet verplicht, verschillend per thema of subsidiepercentage (verplicht bij MoS, hoger subsidiepercentage bij grensoverschrijdend project)

Soort projecten

Vorbereiding uitvoering (engineering, ontwerpen, vergunningaanvragen), uitvoering

Soort calls

Traditionele calls (1 call per jaar), aanvullend specifieke calls rond onderwerpen en doorlopende calls met meerdere cut-offs.

Praktijkvoorbeelden

PHS Amsterdam CS

Call: CEF Transport 2022

Budget: 234,3 miljoen euro (EU bijdrage: 70,3 miljoen euro)

Projectduur: 2023-2027

Deelnemer: ProRail

Doel project: Spooraanpassing rond Amsterdam Centraal als onderdeel van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS). Het project behelst de aanpassing van de sporen, bruggen en emplacementen rond het station Amsterdam Centraal.

Resultaten: Door deze aanpassing krijgt de spoorinfrastructuur rond Amsterdam Centraal de komende jaren meer capaciteit, kwaliteit en robuustheid. In het bijzonder zal er meer ruimte en efficiëntie ontstaan voor internationaal personenvervoer en vracht.

Bijdrage aan beleid: Duurzame mobiliteit/modal shift van weg naar spoor

RIS COMEX 2

Call: CEF Transport 2022

Budget: 36 miljoen euro (EU bijdrage 18 miljoen euro)

Projectduur: 2023-2027

Deelnemer: 17 beheerders van bevaarbare rivieren en kanalen en aanbieders van verkeersmanagementdiensten op het water, vanuit Nederland: Rijkswaterstaat

Doel project: Doorontwikkelen en uitbreiden van het gemeenschappelijk Europees verkeersinformatiesysteem EuRIS met bijbehorende digitale diensten voor de binnenvaart in Europa.

Resultaten: De verbetering en uitbreiding van diensten van het gemeenschappelijke platform EuRIS en het standaardiseren en verbeteren van de uitwisseling van data en rapportages leidt tot betere navigatiemogelijkheden en vaarplannen van schippers en verladings, minder administratieve lasten voor alle betrokkenen en meer veiligheid op rivieren en kanalen, met tijdwinst, energiebesparingen en emissiereducties als gevolg.

Bijdrage aan beleid: Veiliger en duurzamer transport over water, modal shift van weg naar waterwegen

RWG Net Zero

Call: CEF Transport 2022

Budget: 9,3 miljoen (EU bijdrage: 2,6 miljoen)

Projectduur: 2023-2026

Deelnemer: Rotterdam World Gateway

Doel project: Met oog op een volledig zero emissie operatie op de RWG terminal wordt geïnvesteerd om alle container handling gerelateerde activiteiten te elektrificeren.

Resultaten: Het project is gericht op het vervangen van equipment dat momenteel op diesel draait: 2 reach stackers, een zware vorkheftruck en negen elektrisch aangedreven terminal trucks. Daarnaast wordt laadinfrastructuur voor zware voertuigen aangelegd op de terminal.

Bijdrage aan beleid: Duurzame mobiliteit/uitrol laadinfrastructuur

Hydrogen refuelling STations in Clean Energy hubs

Call: AFIF 2021

Budget: 9,2 miljoen euro (EU bijdrage 2,7 miljoen euro)

Projectduur: 2023-2025

Deelnemer: Minli Car Caravan Energy World Landgraaf, Automobielbedrijf Kooijman Vianen en Van Dijkhuizen Clean Energy in Tiel

Doel project: Realiseren van drie publiek toegankelijke waterstof tankstations voor personenauto's en vrachtwagens langs het TEN-T netwerk in respectievelijk Landgraaf/Heerlen (A76), Vianen (A2/A27) en Tiel (A15).

Resultaten: De drie waterstof tankstations zullen een gezamenlijke capaciteit van 328.500 kg waterstof per jaar hebben en deze leveren met 700 bar en 350 bar. De waterstof wordt door externe leveranciers gemaakt met duurzame energie.

Bijdrage aan beleid: Duurzame mobiliteit/uitrol waterstof tankstations

Horizon Europe

Het Europese subsidieprogramma Horizon Europe stimuleert onderzoek en innovatie. Iedere organisatie actief op gebied van onderzoek en/of innovatie, afkomstig uit EU- en niet-EU-landen kan deelnemen. De verschillende projectvormen bieden kansen voor bedrijfsleven (grote bedrijven en MKB), kennisinstellingen, onderwijsinstellingen, overheden (nationaal, regionaal en lokaal) en non-profitorganisaties. Deze partijen worden uitgedaagd om oplossingen te ontwikkelen voor maatschappelijke vraagstukken die in heel Europa spelen, zoals klimaatverandering, voedselveiligheid, betaalbare en duurzame energie, duurzaam transport, en veiligheid.

In deze rapportage worden de resultaten op de thema's klimaat, energie, mobiliteit, agrofood, milieu, natuurlijke hulpbronnen, circulariteit en bio-economie beschreven. Vier voor deze onderwerpen relevante EU-missies, worden hieraan toegevoegd. De EU-missies zijn onderdeel van Horizon Europe en kenmerken zich door concrete, tijdgebonden doelen en financiering voor een hieraan gekoppelde onderzoeks- en innovatieagenda.

In 2023 aan Nederlandse partijen binnen Horizon Europe toegewezen subsidie

Binnen Horizon Europe is voor onderzoek naar en innovatie op de maatschappelijke vraagstukken binnen bovengenoemde thema's aan Nederlandse partijen in totaal 173 miljoen Euro toegekend voor deelname aan 194 projecten. Dat is 6,3% van het totale EU-budget. In deze rapportage worden toonaangevende voorbeeldprojecten uit Horizon Europe gepresenteerd waarin Nederland een grote rol speelt.

€ 173 miljoen

IN HET KORT

Doel
Het versnellen van groene en digitale transitie en daarmee het zorgen voor transformatie van de economie, de industrie en de samenleving; het bijdragen aan de transitie naar een klimaatneutrale energie- en mobiliteitssector in 2050.

Doelgroep
Bedrijven, kennisinstellingen, onderwijsinstellingen, overheden en non-profitorganisaties.

Thema's
Klimaatadaptatie, klimaatmitigatie; duurzame energiesystemen; CO₂-opvang en -opslag; batterijen; energie-efficiënte gebouwen; emissievrij en concurrerend transport; slimme, veerkrachtige en veilige mobiliteitsoplossingen; groene, eerlijke en inclusieve diensten voor steden en burgers.

Omvang budget op projectniveau
Varieert van 1 tot 20 miljoen euro

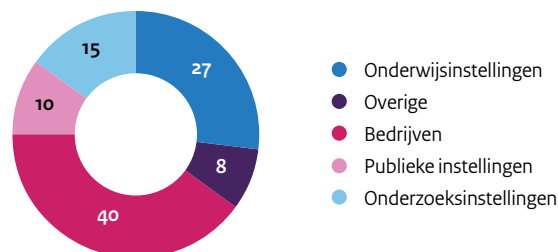
RoI RVO
Informerend over financieringskansen, advies bij consortiumvorming, mee-lezen met projectvoorstellen, hulp bij het vinden van (Europese) partners, verschillende trainingen ter voorbereiding voor Horizon Europe voorstellen.

Klimaat, energie en mobiliteit

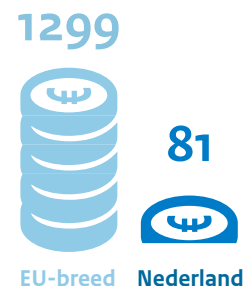
Het versnellen van groene en digitale transitie en daarmee het zorgen voor transformatie van de economie, de industrie en de samenleving; het bijdragen aan de transitie naar een klimaatneutrale energie- en mobiliteitssector in 2050.

Resultaten jaar 2023

NL budget in %

Totaal toegewezen subsidie in miljoen euro

Totaal projecten goedgekeurd

Totaal aantal deelname door NL deelnemers

Totaal toegewezen subsidie NL in miljoen euro per Destination (ook percentage):

Destination	NL (M€)	% NL
Climate sciences and responses for the transformation towards climate	€ 10,2	12,6%
Cross-sectoral solutions for the climate transition	€ 3,3	4,4%
Sustainable, secure and competitive energy supply	€ 42,4	52%
Efficient, sustainable and inclusive energy use	€ 3,9	4,7%
Clean and competitive solutions for all transport modes	€ 15,0	18,6%
Safe, Resilient Transport and Smart Mobility services for passengers and goods	€ 6,0	7,7%
Totaal	€ 81,0	

Subsidiepercentages

Horizon Europe subsidieert 60-100% van het project (afhankelijk van het type project en type deelnemer)

Cofinanciering door ministeries

Ministeries kunnen als partner deelnemen aan projecten, voor deelname geldt 100% subsidie. Voor Joint Programming Initiatives gelden andere voorwaarden. Deze zijn niet meegenomen in deze rapportage

Samenwerking

Samenwerking met partners uit tenminste 2 andere EU- of Horizon Europe geassocieerde landen.

Soort projecten

Onderzoeks- en/of demonstratie projecten, projecten door afstemming van beleid

Soort calls

Top-down

Praktijkvoorbeelden

ACHIEVE

Achieving High-Integrity Voluntary Climate Action

Budget: 5,45 miljoen euro (bijdrage EU idem)

Start/eind project: 2024-2027

Doelen project: Het project 'Achieving high-integrity voluntary climate action' (ACHIEVE) heeft tot doel mogelijkheden te identificeren om vrijwillige klimaatactie met hoge integriteit te versterken en op te schalen om tegen 2050 een net-zero uitstoot te bereiken.

Resultaten: transformatieve en tijdige wetenschappelijke inzichten genereren over de rol, effectiviteit en integriteit van vrijwillige klimaatactie, inclusief carbon credits; beoordelen van de integriteit en impact van dergelijke maatregelen; analyse van hoe beleid en regelgeving en vrijwillige klimaatactie met hoge integriteit elkaar kunnen versterken; en gebruiken van de wetenschappelijke bevindingen om de opschaling van zeer integere vrijwillige actie te ondersteunen.

Bijdrage aan beleid: versterken van het maatschappelijke draagvlak voor de transitie naar een klimaatneutrale samenleving en het beleid dat daarvoor nodig is.

Project partners: een consortium van 11 partners met Stichting Radboud Universiteit als coördinator. De andere Nederlandse partner is het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

CirclesofLife

Enhancing material CIRCularity and Lower Emissions of Ship building processes in all phases of the LIFE cycle

Budget: 5,31 miljoen euro (bijdrage EU 4,5 miljoen euro)

Start/eind project: 2024-2026

Doelen project: Het project 'Enhancing material CIRCularity and Lower Emissions of Ship building processes in all phases of the LIFE cycle' (CirclesofLife) heeft als belangrijkste doelstelling het meetbaar maken van de ecologische voetafdruk van de non-operationele fase van de scheepswerfprocessen en de geïntegreerde materialen en componenten.

Resultaten: ontwikkelen, testen en valideren van een algemene methodologie en een raamwerk dat toepasbaar is op alle Europese scheepswerven, waardoor de gaps kunnen worden gedicht bij het beoordelen van de milieuprestaties van de scheepswerven en de schepen die zij ontwerpen, bouwen, onderhouden, moderniseren of recyclen.

Bijdrage aan beleid: bijdrage leveren aan duurzame scheepvaart, die van groot belang is voor een efficiënt en duurzaam goederenvervoersysteem.

Project partners: een consortium van 16 partners met Damen Research Development & Innovation bv als coördinator. De andere Nederlandse partners zijn Stichting Netherlands Maritime Technology Foundation, TUDelft en Eriks BV.

Nautical SUNRISE

Survivability assessment, cost redUction pathways and eNvironmental evaluation of offshoRe Installed floating Solar energy

Budget: 8,36 miljoen euro (bijdrage EU 7,0 miljoen euro)

Start/eind project: 2024-2028

Doelen project: Het belangrijkste doel van het project is het reduceren van risico's en drempels voor de uitrol van drijvende zonnepanelen op zee door het verlagen van de kostprijs van de geproduceerde stroom naar onder de 148 euro per MWh.

Resultaten: installatie van een zonne-energiepark op zee met een capaciteit van 5 MW, geïntegreerd in een windpark op zee en aangesloten aan het stroomnet; parallel worden de invloed op ecosystemen en levensduur en beschikbaarheid van materialen door life cycle assessments en ecosysteemmodellen onderzocht.

Bijdrage aan beleid: het verhogen van de capaciteit duurzame energie op zee waardoor ruimte en netten op land minder onder druk komen te staan.

Project partners: een consortium van 14 partners met de Stichting Dutch Marine Energy Centre (DMEC) als coördinator. De andere Nederlandse partners zijn Solarduck en Deltares.

IN HET KORT

Doel
Bijdrage aan een groene, duurzame en klimaatbestendige economie, met behoud van natuur en milieu. Bijdrage aan het Parijs klimaatakkoord en de Sustainable Development Goals

Doelgroep
Bedrijven, kennisinstellingen, onderwijsinstellingen, overheden en non-profitorganisaties.

Thema's
Bijdrage aan een groene, duurzame en klimaatbestendige economie, met behoud van natuur en milieu

Omvang budget op projectniveau
Varieert 1 tot 20 miljoen euro

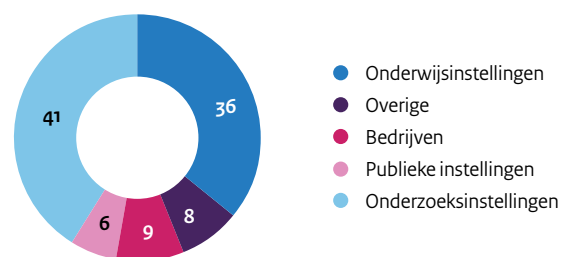
Rol RVO
Informereren over financieringskansen, advies bij consortiumvorming, mee-lezen met projectvoorstellen, hulp bij het vinden van (Europese) partners, verschillende trainingen ter voorbereiding voor Horizon Europe voorstellen.

Voedsel, circulariteit, bio-economie, natuurlijke hulpbronnen, landbouw en milieu

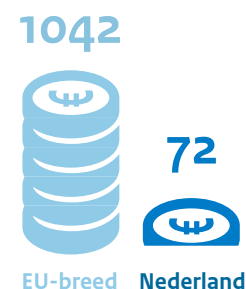
Bijdrage aan een groene, duurzame en klimaatbestendige economie, met behoud van natuur en milieu. Bijdrage aan het Parijs klimaatakkoord en de Sustainable Development Goals.

Resultaten jaar 2023

NL budget in %

Totaal toegewezen subsidie in miljoen euro

Totaal projecten goedgekeurd

Totaal aantal deelname door NL deelnemers

Totaal toegewezen subsidie NL x miljoen euro per Destination (ook percentage):

Destination	NL (M€)	% NL
Biodiversity & ecosystems	€ 14,1	19,6%
Farm2Fork	€ 18,9	26,2%
Circular economy & bioeconomy	€ 7,9	11%
Land, ocean and water for climate action	€ 6,9	9,5%
Clean environment and zero pollution	€ 5,6	7,8%
Resilient, inclusive, healthy and green communities	€ 5,1	7,0%
Governance, environmental observations and digital solutions	€ 13,5	18,9%
Totaal	€ 72,0	

Subsidiepercentages

Horizon Europe subsidieert 60-100% van het project (afhankelijk van het type project en type deelnemer)

Cofinanciering door ministeries

Ministeries kunnen als partner deelnemen aan projecten, voor deelname geldt 100% subsidie. Voor Joint Programming Initiatives gelden andere voorwaarden. Deze zijn niet meegenomen in deze rapportage

Samenwerking

Samenwerking met partners uit tenminste 2 andere EU- of Horizon Europe geassocieerde landen.

Soort projecten

Onderzoeks- en/of demonstratie projecten, projecten door afstemming van beleid

Soort calls

Top-down

Praktijkvoorbeelden

LandSeaLot

Land-Sea interface: Let's observe together!

Budget: 9,2 miljoen euro (bijdrage EU idem)

Start/eind project: 2024-2028

Doelen project: Gezamenlijk wordt een gemeenschappelijke observatiestrategie voor een land-zee-interface en implementatieplan ontworpen. LandSeaLot zal zich richten op gebieden in de Zwarte Zee, de Egeïsche Zee, de Middellandse Zee, de Atlantische Oceaan, de Noordzee en de Oostzee.

Resultaten: Uitvoeren van een land-zee interface, verbeteren van de in-situ modellen om de kloof tussen klimaatmodel en waarnemingen te verkleinen, integratie van model- en satellietgegevens, vergroten van de observatiecapaciteit.

Bijdrage aan beleid: nieuwe kennis van de invloed van voedingsstoffen op eutrofiëring, het behoud van de biodiversiteit, verbeterde monitoring van land/zee fluxen.

Project partners: een consortium van 20 partners met Deltares als coördinator. De andere Nederlandse partner is Mariene Informatie Service Maris BV.

MoRe4nature

Budget: 7,6 miljoen euro (bijdrage EU idem)

Start/eind project: 2024-2028

Doelen project: Burgerinitiatieven bieden innovatieve manieren om gezamenlijk gegevens en kennis te produceren en om burgers te betrekken bij duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen. Het project More4nature zal burgers in staat stellen samen te werken aan milieuwaarborging via monitoring.

Resultaten: Tweeëgbrengen van transformatieve veranderingen, institutionaliseren van burgerwetenschappelijke initiatieven, ondersteunen van samenwerking tussen burgerwetenschappelijke initiatieven en autoriteiten.

Bijdrage aan beleid: Verminderen van vervuiling, bescherming van biodiversiteit, voorkomen van ontbossing.

Project partners: een consortium van 20 partners met IHE Delft als coördinator. De andere Nederlandse partners zijn de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

SYBERAC

Towards a SYstems-Based, holistic Environmental Risk Assessment of Chemicals

Budget: 5,3 miljoen euro (bijdrage EU idem)

Start/eind project: 2024-2027

Doelen project: In SYBERAC wordt in zes casestudies kennis opgebouwd over de invloed van bepaalde chemicaliën op terrestrische ecosystemen.

Resultaten: Leveren van proof-of-concepts voor de toepassing van nieuwe risicobeoordelingsmethoden ter bescherming van de biodiversiteit, chemische analyses van afvalstromen.

Bijdrage aan beleid: Bescherming van biodiversiteit, bescherming van ecosystemendiensten, verminderen van vervuiling.

Project partners: een consortium van 12 partners met Wageningen Universiteit als coördinator. De andere Nederlandse partners zijn de Stichting Wageningen Universiteit en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

EU-missies

IN HET KORT

Doel

De samenleving te veranderen en vorm te geven d.m.v. missie-gedreven onderzoek- en innovatie. De resultaten van de projecten moeten tot de verbeelding van de Europese burgers spreken

Doelgroep

Bedrijven, kennisinstellingen, onderwijsinstellingen, overheden en non-profitorganisaties.

Thema's

Klimaat-neutraliteit in steden; verbeteren van bodemkwaliteit; klimaatbestendiger maken van regio's; bescherming van oceanen en binnenlandse wateren.

Omvang budget op projectniveau

Variëert van 1 tot 20 miljoen euro.

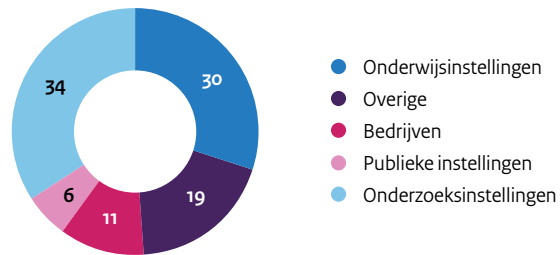
RoI RVO

Informereren over financieringskansen, advies bij consortiumvorming, meelezen met projectvoorstellen, hulp bij het vinden van (Europese) partners, verschillende trainingen ter voorbereiding voor Horizon Europe voorstellen.

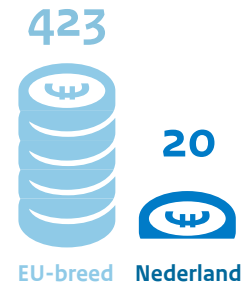
De EU-missies zijn onderdeel van Horizon Europe en kenmerken zich door concrete, tijdgebonden doelen en financiering voor een hieraan gekoppelde onderzoeks- en innovatieagenda. Voor implementatie van de missies zijn aparte governancestructuren in het leven geroepen. Daarbij ligt de nadruk op het betrekken van burgers bij de missie (doelstellingen) in het algemeen en in specifieke zin bij het ontwikkelen en uitvoeren van projecten.

Resultaten jaar 2023

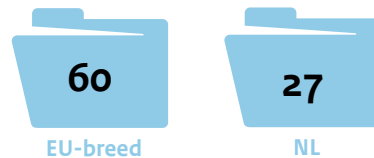
NL budget in %

Totaal toegewezen subsidie in miljoen euro

Totaal projecten goedgekeurd

Totaal aantal deelname door NL deelnemers

Totaal toegewezen subsidie NL in miljoen euro per Missie (ook percentage):

Missie	NL (M€)	% NL
Climate-Neutral and Smart Cities	€ 3,7	18,5%
Climate Adaptation	€ 3,7	18,5%
Healthy Soils	€ 8,5	42,5%
Oceans and Inland Waters	€ 3,4	17%
Joint (clima-cities; clima-oceans-soil)	€ 0,7	3,5%
Totaal	€ 20	

Subsidiepercentages

Horizon Europe subsidieert 60-100% van het project (afhankelijk van het type project en type deelnemer)

Cofinanciering door ministeries

Ministeries kunnen als partner deelnemen aan projecten, voor deelname geldt 100% subsidie. Voor Joint Programming Initiatives gelden andere voorwaarden. Deze zijn niet meegenomen in deze rapportage

Samenwerking

Samenwerking met partners uit tenminste 2 andere EU- of Horizon Europe geassocieerde landen.

Soort projecten

Onderzoeks- en/of demonstratie projecten, projecten door afstemming van beleid

Soort calls

Top-down

INTERREG

Interreg wil Europa sterker maken en de economische verschillen tussen regio's en lidstaten verkleinen door samenwerkingsprojecten te stimuleren. In 71 programma's werken landen en regio's door heel Europa op verschillende manieren samen in innovatieve projecten, praktische onderzoeken en pilots aan bijvoorbeeld duurzame energie, klimaatadaptatie, circulaire economie en transport.

RVO helpt Nederlandse partijen in alle fasen van deelname in drie interregprogramma's: Europe, North Sea en North West Europe. In totaal werd in 2023 68,1 miljoen euro toegewezen aan Nederlandse partners. Deze drie programma's worden in deze rapportage afzonderlijk beschreven. Maar Nederland neemt deel aan meer interregprogramma's. Als je wilt weten welke, kijk dan op www.europaomdehoek.nl.

INTERREG Europe

IN HET KORT

Doel

Ontwikkeling en verbetering van beleidsinstrumenten voor regionale ontwikkeling met name de Structuurprogramma's

Doelgroep

Met name regionale of lokale overheden

Thema's

Nadruk op research en innovatie; CO₂ reductie; concurrentievermogen mkb; Milieu en grondstoffen

Omvang budget op projectniveau

Gemiddeld 1,2 miljoen euro

RoI RVO

Adviseert partijen op aanvraag-niveau; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

Interreg Europe ondersteunt interregionale samenwerking door heel Europa. Het gaat om alle 27 lidstaten van de Europese Unie met Zwitserland en Noorwegen, en in 2023 zijn ook 6 pre-accessielanden op de Balkan plus Oekraïne in het programma opgenomen. Interreg Europe richt zich op verbetering van beleidsinstrumenten voor regionale ontwikkeling. Het programma cofinanciert projecten en platforms voor regionale of lokale overheden en andere partners. Hierop wisselen ze praktijkvoorbeelden en ideeën uit om hun beleidsinstrument(en) te verbeteren, op bijvoorbeeld innovatie, duurzame mobiliteit of circulaire economie. Naast het projectenbudget van 334 miljoen euro is er ook budget voor de policy learning platforms (kennisuitwisseling). Dat blijft hier buiten beschouwing.

Het programmabudget bedraagt 334 miljoen euro. Daarvan is in 2023 109,5 miljoen euro aan 78 projecten toegewezen. In die projecten doen 40 Nederlandse partners mee, waarvan 6 als lead partner. Dat is de trekker van het project. Die 40 partners krijgen in totaal 7,2 miljoen euro subsidie uit het programma.

Subsidiepercentages

80% voor publieke partners, 70% voor private partners

Cofinanciering door ministeries

Nee

Samenwerking

Samenwerking met tenminste 2 andere landen

Soort projecten

Uitwisselen praktijkvoorbeelden en ideeën, kennis en ervaring

Soort calls

1 call per jaar, full proposal

IN HET KORT

Doel

Ontwikkeling en verbetering van beleidsinstrumenten voor regionale ontwikkeling met name de Structuurprogramma's

Doelgroep

Met name regionale of lokale overheden

Thema's

Nadruk op research en innovatie; CO₂ reductie; concurrentievermogen mkb; Milieu en grondstoffen

Omvang budget op projectniveau

Gemiddeld 1,2 miljoen euro

Rol RVO

Adviseert partijen op aanvraag-niveau; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

2023

Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

109,5

EU-breed

7,2

Nederland

Totaal projecten goedgekeurd

78

EU-breed

Totaal projecten NL

40

als partner

als leadpartner

2021-2027

Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

207,7

EU-breed

11,4

Nederland

Totaal projecten goedgekeurd

150

EU-breed

Totaal projecten NL

63

als partner

als leadpartner

Subsidiepercentages

80% voor publieke partners, 70% voor private partners

Cofinanciering door ministeries

Nee

Samenwerking

Samenwerking met tenminste 2 andere landen

Soort projecten

Uitwisselen praktijkvoorbeelden en ideeën, kennis en ervaring

Soort calls

1 call per jaar, full proposal

Praktijkvoorbeelden

GIFT

Budget: 2,0 miljoen euro

Projectduur: 2023-2027

Partners: 10 partners uit ES, SE, BE, DE, IT, SI, LV, HR, SI en vanuit NL de provincie Fryslân

Thema: bescherming biodiversiteit

Doel: Het project Green Infrastructure for Forests and Trees heeft tot doel de cruciale rol van groene infrastructuur, met name bossen en bomen, te versterken en te betrekken in de hedendaagse regionale en stedelijke ontwikkeling, het behoud van het milieu en de biodiversiteit, de landbouw, het landschap, de bosbouw en andere wetgeving en strategieën. Het pleit voor de noodzaak van voldoende bos- en bosbedekking als fundamentele maatregel om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen en de klimaatverandering te bestrijden. Zo draagt het bij aan landschapsverbetering en het menselijk welzijn.

Resultaten: Het strategische doel van GIFT is om groene infrastructuur te verankeren in beleidskaders in verschillende sectoren, en zo een geïntegreerde, sectoroverschrijdende benadering van beleidsplanning te bevorderen. Het gaat uit van multi-stakeholderpartnerschap: moedigt de betrokkenheid aan van beleidsmakers en regionale groepen belanghebbenden om gezamenlijke besluitvorming en implementatie van beleid te bevorderen.

Bijdrage aan beleid: Het GIFT-project heeft niet alleen tot doel beleidsdocumenten te verrijken, maar probeert ook een paradigmaverschuiving naar duurzaam milieubeheer te katalyseren. Door het bosbouw-, landbouw-, biodiversiteits- en natuurbeschermingsbeleid af te stemmen op de principes van groene infrastructuur, streeft GIFT ernaar systemische oplossingen te ontwikkelen voor het geïntegreerde beheer van natuurlijke hulpbronnen. Dit initiatief heeft een enorme maatschappelijke waarde en dient als blauwdruk voor harmonieus samenleven met de natuur en zorgt voor een groenere, veerkrachtigere toekomst voor alle gemeenschappen.

Praktijkvoorbeelden

PLASTIX

Budget: 1,7 miljoen euro

Projectduur: 2023-2027

Partners: 8 partners uit FI, ES, SI, SE, IT en vanuit NL de provincie Fryslân

Thema: circulaire economie

Doel: Het project Plastics Revolution for European Regions faciliteert de industriële transitie naar een hulpbronnefficiënte economie, groei van de circulaire economie en eco-innovaties in deelnemende regio's en in andere Europese regio's. Het project pakt het groeiende probleem van plastic afval, de recycleerbaarheid en de vervangbaarheid ervan aan als onderdeel van de transitie naar een meer circulaire economie. Alle Europese regio's worden geconfronteerd met vergelijkbare uitdagingen op het gebied van plastics: de consumptie van enorme hoeveelheden plastics, hun recycleerbaarheid, herbruikbaarheid en vervangbaarheid door biogebaseerde grondstoffen, evenals microplastics zijn problemen die moeten worden opgelost. Bovendien veroorzaakt afvalplastic ook klimaatverandering.

Resultaten: Europese regio's spelen een belangrijke rol bij het reageren op de plasticuitdagingen door hun beleid, innovatie- en duurzaamheidsinvesteringen af te stemmen op een duurzamere en circulaire plastic economie en daarmee samenhangende regionale innovatie en natuurlijke ecosystemen. De meeste Europese regio's richten zich in hun ontwikkelingsbeleid op de circulaire economie, en de urgentie en het grote belang, maar ook de complexiteit van de uitdaging op het gebied van circulariteit en kunststoffen, onderstrepen de noodzaak en kansen voor interregionale uitwisseling. Het project is gebaseerd op en draagt nauw bij aan de Europese Strategie voor Kunststoffen in een Circulaire Economie (2018) en het nieuwe EU-actieplan voor de circulaire economie (2020). In lijn met dit EU-beleid richt het project zich op en houdt zich bezig met de hele circulaire waardeketen voor plastic in de partnerregio's - van R&D-actoren en fabrikanten tot gebruikers en recyclers.

Bijdrage aan beleid: Door goede praktijken en nieuwe oplossingen te identificeren via interregionale uitwisseling en co-creatie, wil het project regionale beleidsmakers helpen bij het verbeteren en creëren van beleidsmechanismen die de industriële transitie naar een hulpbronnefficiënte economie vergemakkelijken. Als belangrijkste resultaat van het project zijn de beoogde regionale beleidsinstrumenten verbeterd om de verschuiving naar een samenleving waarin plasticgebruik duurzaam is beter – en sneller – te faciliteren.

INTERREG North Sea

IN HET KORT

Doel

Stimuleren van innovatie en duurzame groei in de Noordzeeregio

Doelgroep

Overheden (Rijk, provincie, gemeente, waterschap), kennisinstellingen, bedrijven, ontwikkelingsmaatschappijen, non-profit organisatie

Thema's

Versterken economische groei van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie | Vergroenen economie | Efficiënte omgang met hulpbronnen: energietransitie en circulaire economie | Klimaat-adaptatie en verantwoord beheer North Sea gebieden | Aanpassingen aan klimaatverandering en behoud en bescherming van het milieu | Duurzaam vervoer | personen en vracht

Omvang budget op projectniveau

Gemiddeld 2 miljoen euro

Rol RVO

Adviseert partijen op aanvraagniveau (inhoudelijk en organisatorisch); helpt met partners zoeken; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

North Sea is een transnationaal programma. Het programma richt zich op de samenwerking van verschillende partijen uit 7 verschillende landen rond de Noordzee. Ook Noorwegen kan mee doen. De algemene doelstelling van Interreg North Sea is het stimuleren van innovatie en duurzame economische groei in de Noordzeeregio. Daartoe kan subsidie verleend worden voor innovatie, groene transities, bestrijden van klimaatverandering en beter bestuur. Het programma 2021-2027 omvat heel Nederland, dus ook de zuidelijke provincies.

Het programmabudget bedraagt 158 miljoen euro. Daarvan is in 2023 90,3 miljoen euro aan 40 projecten toegewezen. In die projecten doen 109 Nederlandse partners mee, waarvan 18 als lead partner. Dat is de trekker van het projecten. Die 109 partners krijgen in totaal 24,7 miljoen euro subsidie uit het programma.

Subsidiepercentages

Max 60%

Cofinanciering door ministeries

Nee

Samenwerking

Samenwerking met tenminste 2 andere landen

Soort projecten

Onderzoek, ontwikkeling, demonstratie en pilot projecten; uitrol/implementatie

Soort calls

2 calls voor projectvoorstellen per jaar. Projectindiening in twee stappen (uiting van interesse en daarna een volledige indiening)

IN HET KORT

Doel

Stimuleren van innovatie en duurzame groei in de Noordzeeregio

Doelgroep

Overheden (Rijk, provincie, gemeente, waterschap), kennisinstellingen, bedrijven, ontwikkelingsmaatschappijen, non-profit organisatie

Thema's

Versterken economische groei van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie | Vergroenen economie | Efficiënte omgang met hulpbronnen: energietransitie en circulaire economie | Klimaat-adaptatie en verantwoord beheer North Sea gebieden | Aanpassingen aan klimaatverandering en behoud en bescherming van het milieu | Duurzaam vervoer | personen en vracht

Omvang budget op projectniveau

Gemiddeld 2 miljoen euro

Rol RVO

Adviseert partijen op aanvraagniveau (inhoudelijk en organisatorisch); helpt met partners zoeken; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

2023

Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

90,3

EU-breed

24,7

Nederland

Totaal projecten goedgekeurd

40

EU-breed

Totaal projecten NL

2021-2027

Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

136,7

EU-breed

36,1

Nederland

Totaal projecten goedgekeurd

57

EU-breed

Totaal projecten NL

Subsidiepercentages

Max 60%

Cofinanciering door ministeries

Nee

Samenwerking

Samenwerking met tenminste 2 andere landen

Soort projecten

Onderzoek, ontwikkeling, demonstratie en pilot projecten; uitrol/implementatie

Soort calls

2 calls voor projectvoorstellen per jaar. Projectindiening in twee stappen (uiting van interesse en daarna een volledige indiening)

Praktijkvoorbeelden

ANEMOI

Budget: € 5,5 miljoen euro (3,3 miljoen euro Interreg-subsidie)

Projectduur 2023-2027

Partners: 11 partners uit BE, DE, DK, FR, N en vanuit NL het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ)

Thema: natuurbescherming, biodiversiteit, verminderen milieuvuiling

Doel: verlagen impact van offshore windparken op het mariene ecosysteem.

Offshore windparken zijn essentieel voor de energietransitie naar duurzame energie. Om windturbines te beschermen tegen de barre omstandigheden van het mariene milieu, worden verschillende coatings en corrosiebeschermingssystemen gebruikt.

Resultaat: Anemoi gaat de chemische emissies gerelateerd aan deze beschermingssystemen in kaart brengen en de impact ervan op het mariene ecosysteem beoordelen. Er zullen oplossingen worden voorgesteld om de chemische emissies te verminderen.

Bijdrage aan beleid: Anemoi zal de internationale harmonisatie van de milieuregelgeving m.b.t. offshore windparken bevorderen en de effecten op de kwaliteit van de bij de offshore windparken geteelde zeevruchten evalueren.

Praktijkvoorbeelden

TREASURE

Budget: 4,8 miljoen euro (2,9 miljoen euro Interreg-subsidie)

Projectduur: 2023-2027

Partners: 15 (sub)partners uit BE, DE, FR, DK en vanuit NL het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Stichting De Noordzee, IVN Natuureducatie en NORIA Sustainable Innovators.

Thema: natuurbescherming, biodiversiteit, verminderen milieuvuiling

TREASURE staat voor Targeting the REduction of plASTic oUtfLOW into the nORth sEA.

Doel: uitstroom van macroplastic uit de binnenwateren naar de Noordzee te verminderen. Een groot deel van het zwerfvuil op zee bereikt de zee via de binnenwateren, wat een ernstige bedreiging vormt voor het milieu en de menselijke gezondheid. TREASURE erkent de urgentie van deze uitdaging en betreft regionale overheden, waterbeheersinstanties, kennisinstellingen, bedrijven en NGO's uit vijf landen met als doel de uitstroom van macroplastic uit de binnenwateren naar de Noordzee te verminderen.

Resultaten: De innovatie ligt in de geïntegreerde sectoroverschrijdende aanpak, die nodig is om zwerfvuil uit de waterwegen succesvol te kunnen identificeren, voorkomen en verwijderen. TREASURE richt zich op vier onderling verbonden thematische pijlers: bestuur en beleid, gegevensverzameling en -analyse, preventie en gedragsverandering, en verwijdering van plastic afval. De kern van het project bestaat uit Living Labs op verschillende rivier-zee-raakvlakken.

Bijdrage aan beleid: Elke regio implementeert een combinatie van beleid, gegevensverzameling, bewustwording en verwijderingsactiviteiten om robuuste, praktijkgerichte oplossingen te ontwikkelen om rivierafval te verminderen die in de hele Noordzeeregio kunnen worden gebruikt

INTERREG North West Europe

IN HET KORT

Doel

Verhoging (sociale) innovatiecapaciteit van het mkb, bevordering van de circulaire economie, de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzame productiemethoden. Daarnaast promotie duurzaam, transport om CO₂-uitstoot te verlagen

Doelgroep

Overheden (Rijk, provincie, gemeente, waterschap) kennisinstellingen, bedrijven, ontwikkelingsmaatschappijen, non-profit-instellingen

Thema's

Klimaat en milieu; energietransitie; grondstoffen efficiëntie (CE); innovatie; inclusieve samenleving

Omvang budget op projectniveau

Ca. 4 miljoen euro

Rol RVO

Adviseert partijen op aanvraagniveau (inhoudelijk en organisatorisch); helpt met partners zoeken; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

Interreg North West Europe (NWE) is een transnationaal programma. Het richt zich op deelname van partijen uit 6 landen. Ook partijen uit Zwitserland (geen lid van de Europese Unie) kunnen meedoen. Het doel van Interreg Noord-West Europa 2021-2027 is het bevorderen van een groene, slimme en rechtvaardige transitie voor alle NWE-gebieden. Daarnaast wil de EU met NWE een evenwichtige ontwikkeling ondersteunen en alle regio's veerkrachtiger maken. Daarom behoren ook innovatie en een inclusieve samenleving tot de prioriteiten. Onder die laatste vallen toegang tot de arbeidsmarkt en de gezondheidszorg, alsmede cultuur en duurzaam toerisme.

Heel Nederland valt onder het programma. Het programmabudget bedraagt 287 miljoen euro. Daarvan is in 2023 137 miljoen euro aan 46 projecten toegewezen. In die projecten doen 103 Nederlandse partners mee, waarvan 18 als lead partner. Dat is de trekker van het project. Die 103 partners krijgen in totaal 36,2 miljoen euro subsidie uit het programma. 2023 was het eerste jaar waarin projecten volledig werden goedgekeurd. De totalen van 2021-2027 zijn in deze rapportage daarom gelijk aan die van 2023.

Subsidiepercentages

Max 60%

Cofinanciering door ministeries

Nee

Samenwerking

Samenwerking met tenminste 2 andere landen

Soort projecten

Onderzoek, ontwikkeling, demonstratie en pilot projecten; uitrol/implementatie

Soort calls

2 calls voor projectvoorstellen per jaar. Projectindiening in twee stappen (uiting van interesse en daarna een volledige indiening)

IN HET KORT

Doel

Verhoging (sociale) innovatiecapaciteit van het mkb, bevordering van de circulaire economie, de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzame productiemethoden. Daarnaast promotie duurzaam, transport om CO₂-uitstoot te verlagen

Doelgroep

Overheden (Rijk, provincie, gemeente, waterschap) kennisinstellingen, bedrijven, ontwikkelingsmaatschappijen, non-profit-instellingen

Thema's

Klimaat en milieu; energietransitie; grondstoffen efficiëntie (CE); innovatie; inclusieve samenleving

Omvang budget op projectniveau

Ca. 4 miljoen euro

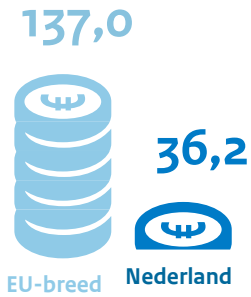

Rol RVO

Adviseert partijen op aanvraag-niveau (inhoudelijk en organisatorisch); helpt met partners zoeken; toetst of aanvragen passen bij Nederlands beleid

2023

Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

Totaal projecten goedgekeurd

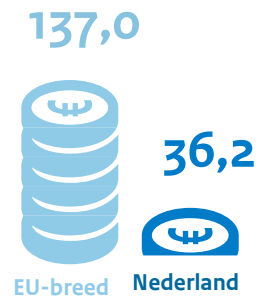

Totaal projecten NL

2021-2027

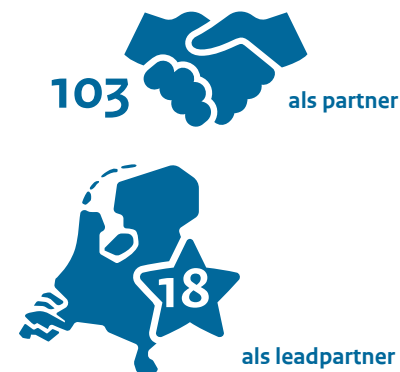
Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

Totaal projecten goedgekeurd

Totaal projecten NL

Subsidiepercentages

Max 60%

Cofinanciering door ministeries

Nee

Samenwerking

Samenwerking met tenminste 2 andere landen

Soort projecten

Onderzoek, ontwikkeling, demonstratie en pilot projecten; uitrol/ implementatie

Soort calls

2 calls voor projectvoorstellen per jaar. Projectindiening in twee stappen (uiting van interesse en daarna een volledige indiening)

Praktijkvoorbeelden

BEPROACT

Budget: 10,2 miljoen euro (6,1 miljoen euro interreg-subsidie)

Projectduur 2023-2027

Partners: 10 partners uit 6 landen: BE, DE, FR, IR, LU en NL, geleid door Rijkswaterstaat

Thema: innovatie en nieuwe technologie

Doel: efficiënt beheer vitale infrastructuur

Resultaat: het verlengen van de levenscyclus van de assets, voorkomen van storingen, besparen van 10% op onderhoud 'just in time'-aanpak, veiligere werkomgeving en een duurzamere aanpak.

Bijdrage aan beleid: De samenleving is afhankelijk van vitale infrastructuur zoals snelweg- en verkeer(management) systemen, bebouwing en waterzuiveringsinstallaties voor haar veiligheid, betrouwbaarheid en economische stabiliteit. Idealiter kunnen 'Talking Assets' proactief signaleren wanneer onderhoud moet worden uitgevoerd voordat er storingen optreden. Dit en meer kan worden bereikt door een efficiënter, duurzamer en veiliger data gedreven asset management. Deze verandering levert echter veel uitdagingen op voor asset beheerders die al onder druk staan. De urgentie is echter groot omdat veel assets aan het einde van hun levenscyclus zijn, terwijl er een tekort aan gekwalificeerd personeel en budget is. Transnationale samenwerking door delen van kennis en ervaring is daarbij essentieel om implementatiedrempels te verlagen.

NWE-partners hebben al oplossingen voor deze uitdagingen. Maar het vraagt een gecoördineerde aanpak om het huidige systeem te veranderen. BEPROACT is het eerste transnationale project dat deze uitdagingen te lijf gaat door het ontwikkelen van toegankelijke en gemakkelijk vertaalbare oplossingsrichtingen en ondersteuning voor alle belanghebbenden. De implementatie, transnationale uitrol en opschaling dragen bij aan territoriale en digitale veerkracht: het verlengen van de levenscyclus van de assets, voorkomen van storingen, besparen van 10% op onderhoud 'just in time'-aanpak, veiligere werkomgeving en een duurzamere aanpak.

Het project kent 3 blokken werkzaamheden:

1. Strategie: het initiëren van een digitale transformatie en ontwikkelen van een slimme onderhoudsstrategie voor organisaties en assets in NWE, gecoördineerd via een 'Data Enrichment Cycle (DEC)';
2. Assets: het transnationaal ontwikkelen en toepassen van 15 innovatieve oplossingen voor 6 verschillende soorten asset(management)systemen;
3. Mensen: het ontwikkelen van een kennisnetwerk en uitvoerbare en toegankelijke trainingen. Én het verankeren van de resultaten van het project bij de infrastructuurbeheerders en kennisinstellingen in NWE.

Praktijkvoorbeelden

CIRCULAR RENO

Budget: 13,2 miljoen euro (waarvan 6,3 miljoen euro Interreg-subsidie)

Projectduur 2023-2026

Partners: 13 uit 5 landen: BE, DE, FR, IR en NL, geleid door de Stichting Building Balance. Het zijn 4 typen project partners: marktontwikkelings-teams coördineren de waardeketen creatie, woningbouwcorporaties bouwen de projecten, industrie partners maken de bouwmaterialen, organisaties met expertise ondersteunen het consortium.

Thema: circulaire economie

Doel: verlagen CO₂-uitstoot bouwsector. De inzet van grondstoffen met een lage carbon footprint in de bouwsector heeft een hoge prioriteit in de NWE-regio. Niet alleen in nieuwbouw maar zeker ook in de groeiende markt van diepe energetische renovaties van woningen. Circulaire oplossingen die de traditionele grondstoffen voor de bouw vervangen moeten om die reden snel geïmplementeerd worden.

Resultaat: Circular Reno implementeert vier opschalbare energetische renovatie pakketten voor woningen van een prefab gevel en dakpaneel. Deze bouwcomponenten zijn biobased en van lokale materialen (stro, hout, biopolymeer en miscanthus). In totaal worden er 88 woningen gerenoveerd om de vraag op te schalen bij woningbouwcorporaties en om lokale overheden de marktcondities te laten verbeteren.

Voor de productie van de bovenstaande bouwcomponenten worden zes lokale toeleverende waardeketens opgezet, 3 in NL en in IR, FR, en DU ieder 1 waardeketen van land naar pand. Deze lokale waardeketens bevatten boeren, verwerkers, prefab bouwers, woningbouwcorporaties en lokale overheden.

Bijdrage aan beleid: Gezamenlijk worden er modellen en besluitvormingstools ontwikkeld om de opschaling van deze lokale circulaire economie te versnellen bij alle stakeholders. Daarnaast worden er gezamenlijk boerderij-, fabrieks- en projectbezoeken, workshops en online trainingen georganiseerd om de opschaling te versnellen.

LIFE

LIFE is het financieringsinstrument voor het Europese natuur-, milieu-, energie- en klimaatbeleid. 2023 is het derde jaar van de programmaperiode 2021-2027. Het LIFE-programma ondersteunt projecten op het gebied van natuur en biodiversiteit, circulaire economie, bescherming en verbetering van lucht-, bodem- en waterkwaliteit en klimaatmitigatie- en adaptatie. Vanaf 2021 is er een nieuw deelprogramma binnen het LIFE-programma opengesteld om de overgang naar schone en duurzame energie te ondersteunen.

IN HET KORT

Doel

Bijdragen aan het Europese natuur-, milieu- en klimaatbeleid

Doelgroep

Overheden, non-profit-instellingen, bedrijven en kennisinstellingen

Thema's

Klimaat (tegenaan van klimaat-verandering of anticiperen op gevolgen veranderende Klimaat) en milieu (bv circulaire economie; natuurbescherming). Vanaf 2021 hernieuwbare energie

Omvang budget op projectniveau

1-3 miljoen euro

Rol RVO

1. Een adviserende rol op aanvraagniveau als Nationaal Contactpunt (NCP).
2. een ondersteunende rol bij internationale overleggen en gremia (zoals het Europese LIFE comité, waarbij de Nederlandse delegatie vanuit IenW, EZK en LNV vertegenwoordigd is).
3. Een informatieve rol bij het beantwoorden van Kamervragen.

Call 2022

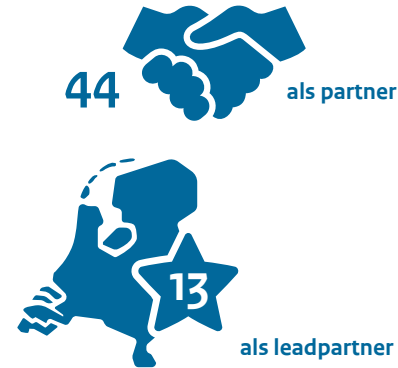
Totaal toegewezen subsidie x miljoen euro

Totaal projecten goedgekeurd

Totaal projecten NL

Subsidiepercentages

Voor alle calls geldt 60% subsidie (dus 40% zelf cofinanciering regelen) behalve voor CET met een hoger percentage van 95% en dus maar 5% cofinanciering.

Cofinanciering door ministeries

Niet verplicht

Samenwerking

Grensoverschrijdende samenwerking is niet verplicht! Replicatie van projecten wordt wel zeer op prijs gesteld en ook gestimuleerd.

Soort projecten

Demonstratie- en pilotprojecten, best practices en projecten ter informatie-spreiding en bewustwording.

Soort calls

Traditioneel (gericht op een specifiek probleem) en integraal (voor complexe projecten).

Praktijkvoorbeelden

LIFE NEW HYTS

Budget: totaal 8,3 miljoen euro, waarvan 4,6 miljoen LIFE-subsidie;

Projectduur: 2021-2025;

Partners: LIFE NEW HYTS is een samenwerking tussen KWR Water Research Institute, provincie Utrecht, Hysolar, Stamhuis, Jos Scholman Beheer B.V.;

Doel Project: LIFE NEW HYTS is een LIFE demonstratieproject voor regionale productie, distributie en gebruik van groene waterstof en staat voor reNEWable green HYdrogen for TranSport. LIFE NEW HYTS zorgt voor een snelle introductie van groene waterstof, als brandstof voor zware bedrijfsvoertuigen.

Resultaten:

- Installatie en exploitatie van een elektrolyser van 2 MW, die 650 ton groene H₂ produceert tijdens het project en 1.875 ton tijdens de technische levensduur van 10 jaar. Door gebruik te maken van de geproduceerde H₂ in zware bedrijfsvoertuigen wordt gedurende de technische levensduur 10.206 ton CO₂-uitstoot bespaard (4.082 ton op jaarbasis) en naar verwachting 34.700 ton CO₂;
- Zes emissievrije brandstofcel-elektrische voertuigen (FCEV's) voor transport, aangeschaft en geëxploiteerd door AB's in het project. (Deze voertuigen verbruiken ongeveer 35.000.000 MJ hernieuwbare energie, een reductie ten opzichte van de geschatte 45.500.000 MJ met fossiele brandstoffen, aangezien FCEV's 30% efficiënter zijn dan dieselvrachtwagens);
- Acht dual-fuel machines (diesel/H₂), die naar verwachting de CO₂-uitstoot met 22% en de NO_x-uitstoot met 75% zullen verminderen;
- Ontwikkeling van een business case voor de projectaanpak en een levenscyclusanalyse.

Bijdrage aan beleid:

- COM(2010) 186 - "Een Europese strategie voor schone en energiezuinige voertuigen" (28.4.2010)
- COM(2014)15 - Beleidskader voor klimaat en energie in de periode 2020-2030 (22.1.2014)
- Richtlijn 2009/33 - Bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen (23.04.2009)

Praktijkvoorbeelden

Solar Highways

Budget: totaal 2,8 miljoen euro, waarvan 1,4 miljoen LIFE subsidie;

Projectduur: 2014-2020

Partners: Rijkswaterstaat

Doel project: Het hoofddoel van het LIFE Solar Highways-project was het aantonen van de technische haalbaarheid en de ecologische, sociale en financiële voordelen van het gebruik van multifunctionele constructieve elementen voor het bouwen van geluidsschermen op snelwegen met geïntegreerde dubbelzijdige PV-modules.

Een succesvolle demonstratie zou tegelijkertijd het gebruik van PV-modules en geluidsschermen langs de Europese snelwegen versnellen, wat zou bijdragen aan de beleidsdoelstellingen van de EU op het gebied van klimaatverandering, geluidsreductie en verbeterde luchtkwaliteit.

Specifieke doelstellingen waren ook: het ontwikkelen van een technologisch-financieel model om investeerders ervan te overtuigen dat het rendement op investeringen voldoende is om nieuwe zakelijke kansen te creëren en een brede implementatie te vergemakkelijken; test het prototype met een geïntegreerde dubbelzijdige PV-oplossing langs een stuk snelweg in Nederland; de energieopbrengst aantonen die kan worden behaald tijdens een testperiode van 18 maanden in het veld; en een business case uitwerken die de financiële drempel voor geluidsschermen en zonnepanelen verlaagt.

Resultaten

- Het LIFE Solar Highways-project demonstreerde met succes een zeer innovatieve bi-faciale

zonnepaneeltechnologie als onderdeel van een geluidsbarrière op snelwegen, die aanzienlijke voordelen zou kunnen opleveren in termen van mitigatie van de klimaatverandering door de productie van hernieuwbare energie en vermindering van voertuiggeluid en luchtverkeersvervuiling. Bovendien kan het gebruik van geluidsschermen op snelwegen en andere bestaande transportinfrastructuur om hernieuwbare energie op te wekken de druk op de grond die nodig is voor zonnepanelen of andere manieren om hernieuwbare energie op te wekken, verminderen.

- Tweezijdige PV-modules werden tussen twee glasplaten gelamineerd om als geluidsbarrières te dienen. Door hun modulekarakter kunnen afzonderlijke onderdelen indien nodig worden vervangen. Het tweezijdige karakter van de PV-modules betekent dat ze minder gevoelig zijn voor oriëntatie op de zon om elektriciteit op te wekken. Na een consultatie over de beste praktijken in Europa hebben de projectpartners een voorlopig ontwerp van de fotovoltaïsche geluidsscherm gemaakt. Tegelijkertijd werd een concept techno-financieel model van deze innovatieve technologie ontwikkeld. Via een openbare aanbesteding voor Design and Construct bouwde de aannemer een demonstratie fotovoltaïsch geluidsscherm langs de snelweg A50 in Uden, Nederland.
- De gecertificeerde kering werd aangesloten op het elektriciteitsnet. Gedurende een monitoringperiode van 18 maanden, tussen januari 2019 en juni 2020, produceerde de barrière 325,5 MWh zonnepaneeltechnologie, wat overeenkomt met ongeveer 220 MWh/jaar. Dit is voldoende om 60 tot 70 huishoudens van elektriciteit te voorzien en vermijdt een jaarlijkse uitstoot van 121 ton CO₂. De nieuwe kering is ontworpen voor een levensduur van ongeveer 30 jaar. Ook werd een breed scala aan parameters gemonitord, onder verschillende combinaties van onderhouds- en reinigingsscenario's. Deze monitoringgegevens werden gebruikt om het techno-financiële model bij te werken en te verifiëren.

Bijdrage aan beleid

- Richtlijn 2008/50/EG - Omgevingsluchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (21.05.2008)
- Richtlijn 2002/49 - Beoordeling en beheersing van omgevingslawaai (Richtlijn Geluid) (25.06.2002)

Meer informatie

CEF Transport

www.rvo.nl/cef-transport
rivotent@rvo.nl

Lambert Smeets
lambert.smeets@rvo.nl
+ 31 (0)6 30 62 70 61

Louisa Benk
louisa.benk@rvo.nl
+31 (0)6 21 91 21 57

Oskar Kulik
oskar.kulik@rvo.nl
+31 (0)6 27 28 13 07

HORIZON EUROPE

www.rvo.nl/horizon-europe
horizon.dusters5@rvo.nl
horizon.duster6@rvo.nl

**KLIMAAT, MILIEU & CIRCULAIRE
ECONOMIE**

Laura Platenkamp
laura.platenkamp@rvo.nl
+31 (0)6 50 93 97 14

Alexander van Dorssen
alexander.vandorssen@rvo.nl
+31 (0)6 13 50 71 37

AGROFOOD & BIOECONOMIE

Saske Hoving
saske.hoving@rvo.nl
+31 (0)6 42 70 98 53

Suraj Jamge
suraj.jamge@rvo.nl
+31 (0)6 21 47 59 63

TRANSPORT

Fatma Saçli
fatma.sacdi@rvo.nl
+31 (0)6 11 45 57 86

ENERGIE

Achim Eberspächer
achim.eberspaecher@rvo.nl
+31 (0)6 29 37 09 26

Pieter Houttuin
pieter.houttuin@rvo.nl
+31 (0)6 21 95 61 99

EU-MISSIES

Climate Neutral Cities & Climate
Adaptation
Laura Platenkamp
laura.platenkamp@rvo.nl
+31 (0)6 50 93 97 14

Alexander van Dorssen
alexander.vandorssen@rvo.nl
+31 (0)6 13 50 71 37

Healthy Soils & Oceans and Inland Waters

Saske Hoving
saske.hoving@rvo.nl
+31 (0)6 42 70 98 53

Suraj Jamge
suraj.jamge@rvo.nl
+31 (0)6 21 47 59 63

INTERREG

www.rvo.nl/interreg
interreg@rvo.nl

EUROPE:
www.interregeurope.eu

Diede Streng
diede.streng@rvo.nl
+31 (0)6 21 91 53 42

Pamela Mulder
pamela.mulder@rvo.nl
+31 (0)6 27 18 58 12

NORTH SEA REGION:
www.northsearegion.eu

Diede Streng
diede.streng@rvo.nl
+31 (0)6 21 91 53 42

NORTH WEST EUROPE:
www.nweurope.eu

Gé Huismans
ge.huismans@rvo.nl
+31 (0)6 53 37 46 25

Esther Veenendaal
esther.veenendaal@rvo.nl
+31 (0)6 50 89 15 10

LIFE

www.rvo.nl/life
life@rvo.nl

Astrid Hamer
astrid.hamer@rvo.nl
+ 31 (0)6 11 26 36 00
Natuur en biodiversiteit/circulaire
economie, klimaatadaptatie

John Heynen
john.heynen@rvo.nl
+ 31 (0)6 15 89 76 71
Milieutechnologie/grondstofefficiency/
circulaire economie, klimaatmitigatie

Els Walburg
els.walburg1@rvo.nl
+ 31 (0)6 14 62 03 70
Coördinator + adviseur Natuur en CET
algemene vragen & communicatie

Dit is een publicatie van:
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Graadt van Roggenweg 200
3531 AH Utrecht
T +31 (0)88 042 42 42
E klantcontact@rvo.nl
www.rvo.nl

Juni 2024
Publicatienummer: RVO-096-2024/BR-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld kan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Medegefinancierd door de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen

